

Erklæring

Erklæring 04/2022 om designvalg for en digital euro ud fra et privatlivs- og databeskyttelsesperspektiv

Vedtaget den 10. oktober 2022

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Det Europæiske Databeskyttelsesråd har vedtaget følgende erklæring:

I juli 2021 besluttede Den Europæiske Centralbank (ECB) at iværksætte en 24-måneders undersøgelsesfase med henblik på en eventuel digital euro, der ville kunne udstedes to til tre år efter afslutningen af undersøgelsesfasen¹.

I betragtning af de mulige store risici for de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, som indførelsen af en digital euro kan medføre for europæiske borgere, sendte Databeskyttelsesrådet et brev til ECB², hvori det mindede om principperne om privatlivets fred og databeskyttelse gennem design og standardindstillinger og tilbød at rådgive om emnet i forbindelse med undersøgelsesfasen. Efter ECB's positive tilbagemelding indledte Databeskyttelsesrådet ekspertmøder mellem databeskyttelsesrådgiveren og det operationelle team for den digitale euro, hvilket var meget nyttigt og førte til en bedre forståelse af projektet. Gennem disse udvekslinger kunne Databeskyttelsesrådet give regelmæssig feedback til ECB's operationelle team om de politiske konsekvenser af projektet med hensyn til privatlivets fred og databeskyttelse.

I februar 2022 meddelte Europa-Kommissionen, at den i 2023 har til hensigt at fremlægge et udkast til en EU-retsakt til støtte for indførelsen af den digitale euro i EU-retten³. Endelig afholdt Eurogruppen

¹ Se de [ofte stillede spørgsmål om den digitale euro](#), særligt spørgsmål 8.

² https://edpb.europa.eu/system/files/2021-07/edpb_letter_out_2021_0111-digitaleuro-toecb_en_1.pdf (kun på engelsk).

³ Europa-Kommissionens hensigtserklæring om Unionens tilstand https://state-of-the-union.ec.europa.eu/system/files/2022-09/SOTEU_2022_Letter_of_Intent_DA_0.pdf

flere tematiske drøftelser i 2021 og 2022 for at følge op på de vigtigste politiske aspekter af projektet, herunder aspekter vedrørende privatlivets fred og databeskyttelse.

Da ECB's styrelsesråd for nylig udvalgte et indledende sæt af mulige designvalg til undersøgelsesfasen, navnlig vedrørende den digitale euros online- og offline-tilgængelighed, databeskyttelsesniveauet og overførselsmekanismer, ønsker Databeskyttelsesrådet skriftligt at minde om den rådgivning, der er ydet, og den holdning, der er givet udtryk for i løbet af det seneste år.

Privatlivets fred samt databeskyttelse gennem design og standardindstillinger

Indledningsvis minder Databeskyttelsesrådet om¹, at en nøgelfaktor for projektets succes vil være at opretholde meget høje standarder for privatlivets fred og databeskyttelse i overensstemmelse med borgernes forventninger, hvilket er afgørende for at sikre europæernes tillid til den fremtidige digitale euro. Sammenlignet med fysiske kontanter og deres fordel med hensyn til privatlivets fred og frihedsrettigheder er det sikkert, at et afgørende argument for en digital euro (i et allerede yderst konkurrencepræget og effektivt betalingslandskab) vil være sikring af privatlivets fred med den offentlige sektor som garant, hvilket vil være en afgørende faktor for EU-borgernes accept. Derfor bør en digital euro udformes, så den er så tæt som muligt på fysiske kontanter.

For at leve op til principperne om privatlivets fred samt databeskyttelse gennem design og standardindstillinger i overensstemmelse med gældende bestemmelser om privatlivets fred og databeskyttelse anbefaler Databeskyttelsesrådet, at undersøgelsesfasen bør inddrage forskellige teknologiske løsninger, der allerede er tilgængelige eller er skalerbare inden for en rimelig tidsramme, for at gøre det muligt at sammenligne forskellige designvalg med hensyn til privatlivets fred og databeskyttelse. I den forbindelse bør de designvalg, som ECB træffer, baseres på en dokumenteret konsekvensanalyse af alle risici under prioritering af innovative teknologier til beskyttelse af privatlivets fred (såsom e-kontanter, "Zero Knowledge Proof").

På dette stadie af undersøgelsesfasen har ECB's styrelsesråd inddraget designmuligheder vedrørende privatlivets fred og databeskyttelse, der baserer sig på metoder til transaktionsvalidering og anvendelsen (online eller offline) af den digitale euro. Dette afspejles også i de dokumenter, som ECB fremlagde i forbindelse med høringen af interessenter⁴, og blev bekræftet i ECB's statusrapport om undersøgelsesfasen for en digital euro⁵, der blev offentliggjort for nylig.

Undgå systematisk validering og sporing af transaktioner

Databeskyttelsesrådet bemærker, at det "referencescenarie", som ECB har valgt, er at udvikle en form for online tilgængelig digital euro, hvor transaktioner valideres af en tredjepart⁵. Et sådant designvalg ville betyde, at tredjeparten nyder fuld gennemsigtighed af visse personoplysninger (herunder transaktionsdata) med henblik på bekæmpelse af hvidvask af penge og finansiering af terrorisme (AML/CFT). Muligheden for en offlineform med private transaktioner og besiddelser samt nærbetalinger med mindre beløb, sammen med en "selektiv privatlivsbeskyttelse"⁵ i onlineformen,

⁴https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov220504_fou_nddesignoptions.da.pdf (kun på engelsk).

⁵https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/profuse/shared/files/dedocs/ecb.dedocs22092_9.en.pdf, side 5-8 (kun på engelsk).

hvor kun transaktioner med større beløb er underlagt AML/CFT-kontrol, beskrives som værende "ud over referencescenariet" og noget, der kræver yderligere undersøgelser.

For at opfylde de politiske mål, der er fastsat i artikel 7 og 8 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, og de høje standarder for privatlivets fred, som kun den offentlige sektor kan garantere, ville det umiddelbart ikke altid være hensigtsmæssigt, at lade en tredjepart validere transaktioner. De reguleringsmæssige kontroller bør om nødvendigt som hovedregel gennemføres efterfølgende og målrettet, hvis der foreligger en specifik AML/CFT-risiko. Validering af hver eneste transaktion i digitale euro er muligvis ikke i overensstemmelse med databeskyttelsesprincipperne om nødvendighed og proportionalitet som fortolket i EU-Domstolens retspraksis⁶.

En privatlivstærskel, både offline og online

På denne baggrund foreslår Databeskyttelsesrådet, at der i referencescenariet, både offline og online, indføres en "privatlivstærskel" udtrykt som en transaktionsværdi, under hvilken transaktionssporing ikke finder sted. Dette vil give borgerne tillid til beskyttelsen af privatlivets fred i forbindelse med daglige betalinger i digitale euro, og afspejle disse transaktioners lave AML/CFT-risiko. Dette betyder, at mindre transaktioner ikke bliver kontrolleret og ikke registreres i mellemløbet.

Desuden anbefaler Databeskyttelsesrådet, at den digitale euro udformes så tæt som muligt på en peer-to-peer-model, der bør være tilgængelig både offline og online, i modsætning til en kontobaseret model. Hvis en konto skulle være nødvendig for den digitale euros funktion, anbefaler Databeskyttelsesrådet, at det undersøges, om og hvordan koblingen med bankkonti eller elektroniske pengekonti kan begrænses til de tidspunkter, hvor brugerne deponerer fra eller hæver til deres digitale eurotegnebog, svarende til den måde pengeautomater bruges på⁷.

Behovet for en specifik lovramme

Databeskyttelsesrådet anbefaler endvidere, at der udvikles en specifik retlig ramme for den digitale euro, som bør omhandle databeskyttelse, AML/CFT og andre juridiske spørgsmål. Den nuværende retlige ramme for elektroniske betalinger⁸ synes ikke at være hensigtsmæssig for et værktøj som den digitale euro, der adskiller sig grundlæggende fra de nuværende elektroniske betalingsmuligheder med hensyn til de politiske mål og den nødvendige tillid fra offentlighedens side. Databeskyttelsesrådet anbefaler, at denne specifikke retlige ramme bør være en del af det "referencescenarie", som EU-institutionerne lægger op til.

Databeskyttelsesrådet glæder sig derfor over, at Kommissionen har til hensigt at foreslå en sådan retlig ramme i 2023. Databeskyttelsesrådet er rede til at yde relevant rådgivning til Kommissionen og medlovgiverne for at sikre, at der opnås den rette balance mellem databeskyttelse og andre mål, som

⁶ Se navnlig *La Quadrature du Net m.fl.* (sag C-511/18, dom afsagt den 6. oktober 2020), ECLI:EU:C:2020:791, *Tele2 Sverige AB* (sag C-203/15, dom afsagt den 21. december 2016), ECLI:EU:C:2016:970 og *Ministerio Fiscal* (sag C-207/16, dom afsagt den 2. oktober 2018), ECLI:EU:C:2018:788.

⁷ Hæve- eller pengeautomater bruges til hævning/deponering af fysiske kontanter til/fra en fysisk tegnebog.

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/110/EF af 16. september 2009 om adgang til at optage og udøve virksomhed som udsteder af elektroniske penge og tilsyn med en sådan virksomhed; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366 af 25. november 2015 om betalingstjenester i det indre marked.

f.eks. AML/CFT, under hensyntagen til alle de relevante mål for indførelsen af den digitale euro. Denne rådgivning kan baseres på nærværende erklæring, uformelle møder efter behov og en fælles udtalelse fra Databeskyttelsesrådet og Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse om Kommissionens udkast til retsakt.

For så vidt angår en ordentlig forudgående vurdering af risici for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder minder Databeskyttelsesrådet om, at en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse vil være nødvendig i overensstemmelse med de nuværende databeskyttelsesforordninger. Databeskyttelsesrådet anbefaler også, at privatlivs- og AML/CFT-risikovurderinger gennemføres sammen for at foretage en omfattende vurdering og afbødning af begge disse indbyrdes forbundne risici, inden der foreslås specifikke designmuligheder.

Tilskyndelse til offentlig demokratisk debat

Endelig opfordrer Databeskyttelsesrådet ECB og Kommissionen til at styrke den offentlige debat om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med digitale betalinger. Der er Databeskyttelsesrådets opfattelse, at ECB og Kommissionen kan drage fordel af yderligere eksterne input fra civilsamfundet og den akademiske verden om, hvordan det digitale europaprojekt i praksis kan leve op til de højeste standarder for beskyttelse af privatlivets fred og databeskyttelse.

Databeskyttelsesrådet glæder sig over de frugtbare udvekslinger, der hidtil har fundet sted med ECB's operationelle team for den digitale euro, og er rede til, efterhånden som den sonderende fase fortsætter med gennemgang og uddybning af designmulighederne, fortsat at rådgive ECB som et vigtigt bidrag til et vellykket digitalt europaprojekt, der respekterer enkeltpersoners grundlæggende databeskyttelsesrettigheder.

For så vidt angår gennemførelsen af prototyperne til e-handel⁹ anbefaler Databeskyttelsesrådet, at der sikres fuld overensstemmelse med Schrems II-afgørelsen og andre gældende databeskyttelsesregler.

På Det Europæiske Databeskyttelsesråds vegne

Formanden

(Andrea Jelinek)

⁹ <https://www.ecb.europa.eu/paym/intro/news/html/ecb.mipnews220916.en.html> (kun på engelsk).